

ково важливі для майбутнього фахівця. Але існують певні рекомендації для правильної організації самостійної роботи:

- елементи самостійної роботи доцільно включати в аудиторні заняття для всіх студентів, при цьому передбачити завдання підвищеної складності для більш підготовлених студентів;
- здійснювати регулярний контроль за виконанням самостійної роботи, систематично проводити індивідуальні консультації для студентів;
- розробити чіткі методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи. На початку семестру викладач на першому ж занятті повинен ознайомити студентів з метою, засобами, трудомісткістю, термінами виконання, формами контролю і самоконтролю самостійної роботи;
- завдання для самостійної роботи можуть включати дві частини — обов'язкову і факультативну, розраховану на більш підготовлених з даної дисципліни студентів, виконання якої враховується при підсумковому контролі.

Література

1. Katharine B. Nielson (University of Maryland), *Self-Study. Language Learning & Technology*, 2011, Volume 15, Number 3. — P. 110–129.
2. Коряковцева Н.Ф. Сучасна методика організації самостійної роботи вивчають іноземну мову. — Мурманськ: АРКТИ, 2002.
3. Маркіна А.А. Методика навчання студентів немовних вузів самостійного читання літератури за фахом на старших курсах / в умовах факультативу /: Дис. канд. пед. наук. — М., 1976.
4. Попова Н.В., Степанова М.М. Самостійна робота з використанням інформаційних технологій при навчанні іноземній мові. Іноземні мови в освітньому просторі технічного вузу: матеріали IV Міжнародної науково-методичної конференції (Новочеркаськ, квітень 2010).
5. Трошкіна В.І. Самостійна робота студентів з іноземної мови як одна з умов соціальної адаптації майбутніх фахівців. <http://www.acis.vis.ru/9/17/troshkina.htm>
6. How to Learn a foreign Language?, <http://www.conversation-piece.co.uk/how-to-learn-a-foreign-1>
MACMILLAN ELT, www.macmillanreaders.com/.../self-study-e
North Carolina State University, Department of Foreign Languages and Literatures, <http://fl.chass.ncsu.edu/index.php>
7. SANS Institute. Self Study. <http://www.sans.org/selfstudy>
University of Kentucky University Studies Program Self Study Report, [http://www.uky.edu/UGE/documents/UK University Studies Progr](http://www.uky.edu/UGE/documents/UK%20University%20Studies%20Program%20Self%20Study%20Report).

Костенко М. А., асистент
кафедри управління персоналом та економіки праці

НАУКА І ПРАКТИКА ЯК НЕРОЗРИВНІ СКЛАДОВІ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ

Економічна освіта і навчання постійно (чи періодично) потребують оновлення власного змісту. В цьому їх рухають, з одного боку, практика, з іншого — наука.

Сьогодні гостро постала необхідність «матеріалізації» наукових результатів у фінансові, соціально-економічні здобутки. Українське суспільство, як і все людство потребує осмисленого реального економічного зростання, яке повинне спиратися на екологічні та соціальні основи здорового буття. При цьому важливим є узгодження наукових ідей зрілих економістів зі свіжими студентськими науковими ідеями та поглядами. Тут я маю на увазі заохочення викладачами молоді до наукових пошуків і здобутків. Ми знаємо багато прикладів цікавих вітчизняних студентських розробок, які втілено у практику. Звичайно, такі винаходи є можливими не лише за технічними напрямками та в «технічних» навчальних закладах. Сучасні гуманітарні, біологічні, медичні, соціально-економічні та інші науки теж володіють великим потенціалом для розвитку і дають можливість студентам і досвідченим науковцям відкривати щось нове і корисне.

Але ми прийшли до усвідомлення того, що економічну освіту як навчально-виховний процес потрібно збагачувати практикою: практичним спрямуванням навчальних завдань, які будуть формувати компетенції, необхідні для професіоналів і фахівців. З другого боку, викладачі, щоб не відставати від нового у бізнесі, повинні проходити стажування та займатися самоосвітою, щоб оволодівати необхідними компетенціями для подальшої професійної діяльності. Можна було б запровадити спільне стажування викладача разом з кількома студентами або спільне виконання ними замовлень (певних проектів) від підприємств, установ, організацій. Викладачі разом зі студентами повинні сміливо виходити на ринок, надавати експертні послуги у сфері економіки, фі-

нансів, управління тощо і заробляти за це кошти. На мою думку, нерегульованість питань заробляння коштів навчальними закладами не повинна перешкоджати праву людини на працю та на професійне становлення. Тому діяльність групи викладачів і студентів на ринку з ціллю допомогти замовнику і самим заробити кошти може бути цілком автономною економічно, але інституційно вбудованою в навчально-виховну систему КНЕУ імені Вадима Гетьмана. І успішність навчання та економічної (!) освіти повинна врешті-решт вимірюватися не лише балами та рейтингами, але й мати ефект, визначений у національній грошовій одиниці.

Коценко К.Ф., к.геогр.н., доцент
кафедри регіональної економіки

ЕЛЕМЕНТИ ІМІТАЦІЙНОЇ ГРИ У ДОСЛІДЖЕНІ ПРОБЛЕМ УПРАВЛІННЯ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯМ

Наприкінці ХХ століття в економічному житті світової громадськості все частіше спостерігається домінанта перманентних змін над стабільністю багатьох суспільних процесів. Усе більшого поширення набирає концепція корисного знання (*useful knowledge*), знання, необхідного на вирішення конкретних завдань. Це, у свою чергу, висуває нові вимоги до науки і освіти, які б могли б озброїти студента новими компетенціями, вмінням приймати управлінське рішення, націлене на позитивний результат, у ситуації, де швидко змінюються обставини. Процеси глобалізації та інформатизації торкнулися усіх рівнів освіти: більшу частину інформації студент може отримати із мережі Інтернет. За таких умов навчальний процес неминуче змушений розширювати використання методів моделей і гри, оскільки технології гри дозволяють підготувати розум студента на дослідження, розуміння, а не просто засвоєння інформації. У відповідь на зміни отримання інформації студентом на факультеті глобальних процесів Московського державного університету ім. М.В. Ломоносова було створено Центр інноваційних освітніх технологій, де не тільки розробляється методика і методологія освітньої гри, але й створюються сценарії гри.

Актуальність використання освітньої гри, або окремих її елементів, що доступніше для студентів першого курсу, пов'язана з тим що гра оперує поняттями «досвід», «розуміння ситуації» і глибоке усвідомлення природничих і суспільних процесів. Для того, щоб такий досвід увійшов в систему компетентності студента, потрібний викладач — він продумує сценарій гри, точку входу в гру та виходу із неї, спрямовує весь хід заняття до поставленої мети, і він же допомагає правильно витлумачити отриманий досвід.

До значних переваг освітньої гри належать можливість моделювати рішення, змінюючи простір і час, враховуючи глобальні наслідки різних факторів впливу на ситуацію — і природних, і антропогенних. Так, зокрема при вивченні проблем удосконалення механізму управління природокористуванням в Україні при моделюванні її подальшого розвитку необхідно враховувати процеси змін у довкіллі, пов'язані із підвищенням антропогенного навантаження на природно-ресурсний потенціал в регіонах України, з одного боку, і глобальні кліматичні та економічні зміни на планеті, з другого. Крім того, важливим елементом освітньої гри є прогнозування змін компонентів довкілля окремих регіонів України під впливом управлінських рішень, а також прогнозування зворотного впливу екологічних факторів на виробництво, соціальні та економічні проблеми в цілому.

Освітня гра дозволяє використовувати самостійні дії кожного учасника. Зворотній зв'язок учасники гри отримують від інших учасників за певними законами моделі, а не від викладача. А це, безперечно, посилює переконливість досвіду, який отримує студент.

Учасник ролівої гри діє в уявному полі і віртуальній ситуації, де в абстрактній формі відтворюється реальна ситуація. А тому для гри є притаманним досвід узагальнення і розвиток творчого мислення. Студент дістає можливість самостійно діяти у складній ситуації і тим самим отримати досвід, самостійно виявити свої незнання і побачити шляхи його подолання.

Елементи використання освітньої гри стає особливо очевидним, коли предметна одиниця — складна за своєю суттю. Гра дозволяє втілювати у сферу діяльності усі її складові і тим самим спростити розуміння і засвоєння проблеми.

Зміни, які відбуваються в сучасному суспільстві, формуються під впливом не тільки місцевих, але, насамперед, глобальних чинників. Формуються нові типи суспільних відносин, нові форми діяльності. Зокрема, однією з важливих завдань механізму управління природокористуванням є взаємопов'язаність рівнів управління — глобального, державного, регіонального та локального. Для осмислення цих процесів, безперечно, потрібні нові підходи в освітньому процесі, і переваги